

ÉVVÉGI MÉRLEG

A jó gazda is éppenny, mint a jó üzletember fentolára veszi ilyen időtáiban az elmúlt esztendő gazdasági vagy üzleti eseményeit, szóval évvégi mérleget készít — ha papíron nem is, legalább gondolatosan, — hogy megtudja mennyi nyereséggel vagy veszteséggel zárult az év tovarepült 365 napja. És ugyan-est meg kell tennie minden lelkiismeretes embernek: pontosan meg kell állapítania az elmúlt esztendő erkölcsi mérlegét — mit nyertünk, mit veszítettünk, milyen lehetőséggel indulhatunk neki a bekopogtató újévnek.

De ugyan mire való ez a tulbuzgóság — mondhatja valaki — hiszen ha nyereséggel zárult az elmúlt év mérlege, akkor minden rendben van, ha pedig veszteséggel — akkor ugyanis mind-egy kár tehát tépelődni rajta. Különbön is a mai rohanási lázat fütött modern világban nem ér rá az ember megállni egy kis elmélkedésre, hogy az alatt a maholnap mindinkább gyűrűlő érvényesülési és pénzszerszeli alkalmakat elszalaszolja. Minek is érvényesülnének el a huszadik század magasba ívelő hajnalán a fehér ember kulturájának egyik legfiatalabb, de máris legelőre-haladottabb és talán legtöbbet ígérő országában? Ahol az ember jogainak megbecsülése, a nemzetségek szabadsága, a gazdag és szegény egyenlősége és az általános jólét csábító érzése hatja át ugy a kunyhók, mint a paloták lakóit. Ahol a képzett elme és az izomtól duzzadó karok együttes erőfeszítésének eredménye képen hatalmas iparbábelek és kalászos prérák ontják a megélhetéshez szükségeseket. Ahol síneken rohanó acélkocsisok és posta-repülőgépek gondoskodnak arról, hogy a rokonok és jóbarátok üdvözlétei és jókívánságai pontosan befussanak a szeretet ünnepe. Ahol a háboru borzalma nem ismerik olyan pokoli formájában, mint az örökös marakodásra kárhoztatott Európában. Elvégre is Kanadában vagyunk, ahol béke, szeretet és anyagi felkészültség biztosítja a természeti kincsek okszerű kihasználását, melynek természetes következménye a megelégedés.

Szabad ország egyenlő jogokkal felruházott polgárai: kanadaiak vagyunk, — folytathatná ugyanaz a felebarátunk — megvan a megélhetésünk, mit törődünk mi másokkal, miért fájjon a mi fejünk mások sorsa miatt? Mit érdekel bennünket a kanadai magyarság helyzete? És ugyan miért akaszkodnánk bele a középeurópai bonyolult diplomácia görbe nyolcas nyomokon döcögő kerekébe: mikor nekünk magunknak is megvannak a bajaink?

És miután többen akadnak közöttünk, akik így gondolkoznak, annál nagyobb szükségünk van arra, hogy ki-ki bele-nézzen az év végén mélyen a lelkébe, hogy meglássa, mit mutat a mérleg?

Mert — ha az előbb elmondottakban lehet is több-kevesebb igazság — az évvégi mérlegnek van egy másik serpenyője is. És ezen a másik serpenyőn áll a kanadai magyarság zöme. Öreges és fiatalok, régi és új kanadások egyaránt. Keletiek és nyugatiak. Farmerek és iparosok. Favágók és napszamban dolgozók. És ezek nagy sorscsapásokról, érő gabonát fagyasztó nyári éjjelekről, gyenge aratásról, rövid esélésről, bezárt bányák-ról, ki nem nyíló gyárkapukról, meg nem kezdődő erdőmunkák-ról, egyszerű munkanélküliségről, szenvedésről és nélkülözé-sokről tudnának beszélni, ha nem fagyasztotta volna szájukra a szót a meleg otthon vagy testvéri együttérzés, a szervezett összetartás hiányának kísértetiesen hideg lehellete.

Legyünk őszinték egymáshoz kanadai magyarok, külön-nösen most, hogy az évvégi mérleg játékát nézzük. Legyünk őszinték, nem volt-e nehezebb az idén a sorscsapások amugy is súlyos serpenyője? Nem kellene-e tökélet kovácsolnunk az elmúlt esztendő keserves tapasztalataiból, nem kellene-e végre össze-fognunk egy minden arra szoruló kanadai magyart segítő szer-vezetben, mely amellett hogy gyámolítani tudná a szerencse-tlenekeket, egységesen irányított, egész Kanadát átfogó tervszere-liséggel építené a kanadai boldogabb magyar élet alapjait, mely nek nyomán fajunk rátermettségének és kulturánk létjogosult-ságának elismertetésével egy erkölcsileg, mint ennekfolytán idő-vel anyagilag javítani tudna a kanadai magyarság helyzetén.

Értsük meg tehát egymást. Csúpn a kanadai magyar társadalom minden számottevő sejtjének kooperációjától, együtt működésétől remélhetjük azt, hogy — ha már szegény hazánk közép-európai fekvésénél fogva „a nem kívánatosak” közé tar-tozunk — a százezeres kanadai magyarság számára illő pozí-ciót foglaljunk el Kanada mozakszerű nemzetiségi lakossága között. Az elmúlt évek tapasztala szerint Kanada hivatalos kö-reitől, amelyek fölél az angol bevándorlók istápolását tartják szem előtt, nem remélhetjük azt a megértő és segítő kezet, amely re a mindenféle szétészort újtanadások méltán rászorulnak. Külképviseleti hatóságaink csúpn a Csonkaországból kivándor-olt magyarságot részesíthetik hathatos támogatásban. Nem mintha a megcsonkított Óhazának nem volna egyformán kedves Nagymagyarország vagy a világ bármely pontján született ma-gyar testvéreink, hanem azért, mert a népek önrendelkezési joga és a trianoni kényszerbéké alapján most a megszállott terri-letli magyarokkal mások rendelkeznek.

Hivatalos szervek, egyesületek, irodák és sajtó — ha e-gyes esetekben még oly sokat tehetnek is a köz érdekében, vég-eredményben nem oldhatják meg teljesen a kanadai magyar problémákat. Ehhez a kanadai magyar társadalom egységesen összefogó ereje kell, tekintet nélkül vallási, politikai nézetekre és hovatartozásra.

És ha 1928-tól való bucsuzásunkkor rátekintünk az el-múlt év mérlegére, fájló szívvel kell megállapítanunk, hogy az összetartás, az együttműködés, a megértés eddig vajmi kevés sullyal nehezedett a serpenyőbe, hogy helyrebillentse a kanadai magyarság életének szomorú oldalait és szépségihátit.

Pedig már nem lehet várunk sokáig. Ha a tapasztalt öreg pionirok itthagynak bennünket, ha a támogatásra szoruló újkanadások szétszédve nyomtalanul felszívódnak vagy elpusz-tulnak a nagy idegenben — akkor már késő.

A mérleg azt mutatja, hogy valamit kell tenni, amit ed-ig talán elmulasztottunk. Meg kell értenünk egymást. Végre komolyan fel kell fogunk, hogy a kanadai magyarság értéké-nek igen tekintélyes százaléka nyomtalanul el fog kallódni a „nem kívánatosak” szomorú kálváriáján, ha továbbra is köz-nyűs télienséggel nézzük a dolgokat. A kisnyereségesen fellé-

emelkedő nagyvonalúság, tervszerűség, egyesek vagy csoportok személyes és üzleti érdekein való felülemelkedés és kizáró-lag az összesség jól felfogott érdekeinek szemelőtt tartása árán fogja csak elérhető a kanadai magyarság azt, hogy az elkövet-kezendő évek mérlege a jelenlegi helyzetnél jobbat, biztatóbbat mutasson.

Kanadai Testvéreinkhez!

IRTA: IVANFFY TAMÁS

Magyar testvér Keletre nézz,
hisz ott kel fel Napod!
Távol bölcsöd Keletbe vész.
rég elmúlt tegnapod.
Keleten éltek őseid
Sorsod téged Nyugatra vitt,
de ne feledd Keleten él
egy árva nép, kit sorsa tép,
ki küzdve — küzd, de hisz — remél,
hogy feljö virradatja még,
mert meglesz, mit az Ur akar.
E nép a néped, — a magyar!

Magyar testvér tekints felénk,
testvérid ne feledd,
kik bünhödnék, ha vótkeznék
minden bűnös helyet!
Az ősi tölg ma csonkban áll
s bus sóhaja Nyugatra száll,
onnan vár majd segédkezet,
testvérit, biztatót, erőst,
ha napja már elérkezett:
hogy végre már ne éljen öszt
s ne legyen lombja oly avar.
E tölg és tölgfád, — a magyar!

Magyar testvér, hány éve már,
hogy szép Napunk leszállt?
Hány éve már, hogy túrva vár
hazád feltámadást?!
Szabad föld volt s fia valál
az az ország, kit elhagytál
s ma sorsa béklyó, rabbiincis!
E csörren két kezén
s balvégzetének párja nincs
sehol e földtekén!
Elsényved itt az ész, a kar,
mert egy a bűne, hogy: magyar!

Magyar testvér így nem lehet,
egy nem mehet tovább!
Segélykard csodát tehet,
világverő csodát!
Ha sorsod már Nyugatra vitt,
győzd meg új néped ezreit,
kik multunkat nem ismerik,
hogy bűnből üdv sohsem fogan
Harcolj, míg el nem ismerik
és — éjjelünk vége van!
Akkor már végre virradunk:
Nyugaton kél a mi Napunk!

A CSIKÓK ELADÓK

Kelemen Están bá' udvarában toporzékolva várta az indulást a két eladó csikó. Idegeskedve rángatták a löcsbeakasztott szárat s kékesfekete löszemükkel kérőn nézegettek hátra a kocsi mellett pipájával bajlódo gazdára.

— Bezzeg, nemigen sietnétek, ha tannátok, hogy hova megyünk... — ingatta fejtét rosz szalóan a türelmetlenkedő lovak felé. Közben zsebeiben kutatott az utolsó kénegyufa után. Lassan, tempós mozdulat-tal gyújtotta meg, mintha az indulás idejét akarná azzal is késleltetni.

A lábánál alkalmatlankodott árvánmaradt unokája. Vézna kis testén, mint madárjlesztőn lötyögött a nagyanyó elnyűtt ruhájából szabott öltözet s szájából nem fogott ki a kérdező szó:

— Mit hoz a vásárból apóka?
— Valami csak akad...
— Keszkenyő is?
— Az is.
— Cukor is?
— Az is, más is, csak mán maradj békén... — elégette meg a kérdezősködést s a lovak mellett állingáló asszonyon felejtette a tekintetét. Nézte, hogy mint cirógatja a két eladó csikó nyakat, mint beszél hozzájuk, mint törőlgeti kötőjével szemét. Nézte, mosolygás szaladt végig ráncokkal barázdált arcára s szavakat adott ajkára:

— Éppeg ugy siratod, mintha eladó jányok lennének...

Szemére huzta a kalapját s indulatosan tekintett az asszony felé, aki válaszként felcsukló zokogással felelt. Mért sajnálja jobban a csikókat az asszony, mint ő? Nem ő nevelte, etette, itatta s keféltette naponként fényesre, hogy még a napsugár is megakadjon, elcsudálkozzék a szőrök fényességén... Miért siratja? Miért nem érti meg, hogy pénzre van szükség, sok pénzre mert fizetni kell s az új urak nem sokat tekintőriáznak a szegény emberrel...

Felkapaszkodott az ülésre, ki akasztotta a löcsből a gyeplő-szárakat s mélyebben szemére huzta kalapját. Mért az ő szemébe is könnyeket sajított az elkeseredés. De né lássa az asszony, mert nem férfiembernek való az érzékenyülés. Nem érti meg az okát, hogy minden szem könnyen kapható a sírásra, ha egy másikat is sirni lát. Valamilyen köszönetfélélet szűrt ki a foga közlül s megengedte a gyeplőszárakat:

— Na!
— Nem kellett ostor. A két türelmetlen állat nekiiramodott, prűszkölve röpítette ki a könnyű szerkeret a kapun. Az asszony szípgova nézte, míg láthatta s amikor behajtotta a kapuszárnyakat, zokogva támaszkodott a kapufélának:

— Istenemuram, csak megmondhattam volna, hogy jóra van embert nézzen ki a számukra...

A Vörös Paradicsom

Oroszországból, a vörös para-dicsomból lassan-lassan, szegé-nyesen csurrannak, cseppennek a hírek. Európa mindig csak gyarló, tökéletlen képet kap ar-ról, mi történik a kínai fal mö-gött? Az utolsó hét alatt olva-sztott hírtördelekből állítjuk össze ezt a kis mozaikot, ami itt következik:

A rubel értéke folytonosan e-szik, ami nagy nyugtalanságot támaszt azok körében, akik az állam sorsát irányítják. Élelmi szerhiány mutatkozik. Különb-Péterváron és Moszkvában kezd a helyzet kényelmetlen lenni. A népbiztosok erre megtiltották a sütemények, kétszersütek és más „luxus termékek” készitését. Arra készülnek, hogy köte-lezővé teszik a korpás kenyér sütitését, ami nagyon szép ered-ménye lesz a szovjetrendszer ti zenkétéves gazdálkodásának, abban az országban, amelyet ó-riási gabonatermelése következ-tében Európa éléstárának ne-vezték valamikor. Egyelőre az a helyzet, hogy a gyárakból ki-tóduló munkásság az esti órák-ban nem tud kenyeret vásárl-ni, mert a pékek addigra cse-ekély készletüket már eladták. Maguk a szovjetujságok is meg-döbbennek azon, hogy milyen gyorsan következményekkel jár-nak a családi kötelek ellen in-dított bolsevista agitáció. A Pa-bocsaja Gazetta című vörös uj-ságban írsztó adatok jelentek meg a legutóbb ere vonatkozó-lag. Öreg szülőket minden se-gélyforrás nélkül dobtak ki gyer-mekek az uccára, egy aggasz-tyán fölakasztotta magát, mert a fia egy kopek nélkül elkerget-te, és így tovább.

A Babocsaja Gazetta megdöb-benve sürgeti, hozzanak tör-vényt a családi kötelek rende-zésére és megerősítésére. A ka-szárnyákba bevonuló unjocok között állandó agitáció folyik a szovjet ellen. Dél-Oroszorszá-gban, Európá leggazdagabb bu-gatermő vidékén a kenyérhiány miatt olyan nyugtalanság tá-madt, hogy katonai csapatokat kellett kiküldeni a lázongók megfékezésére. A szovjetujsá-gokban most jelent meg annak bizottságnak a jelentése, ame-lyet a donvidéki zenbányák vi-szonyainak a tanulmányozásá-ra küldtek ki. A jelentés szerint azóta a per óta, amelyben a né-met mérnököket több orosz kol-legájukkal együtt a termelés sza-botálásával vádolták meg, ma sokkal rosszabbak lettek a vi-szonyok, mint amilyenek voltak a per megindítása idejében. A bányamérnök inkább mint kö-zönséges munkások dolgoznak más vidéken, de nem hajlandók arra, hogy fejükkal feleljenek a doni bányák termelésének a e-reedményéért. A jelentés azt ki-lévánja, hogy a berlini intervenció-ra szélnek engedett német mér-nökök „büntársait”, a börtönré- és száműzetésre ítelt orosz mér-nököket engedték szabadon és állították vissza a munkahelyük-re tovább hogy új szakértőket k-gyekezzenek Németországba a helyzet, hogy a gyárakból ki-tóduló munkásság az esti órák-ban nem tud kenyeret vásárl-ni, mert a pékek addigra cse-ekély készletüket már eladták. Maguk a szovjetujságok is meg-döbbennek azon, hogy milyen gyorsan következményekkel jár-nak a családi kötelek ellen in-dított bolsevista agitáció. A Pa-bocsaja Gazetta című vörös uj-ságban írsztó adatok jelentek meg a legutóbb ere vonatkozó-lag. Öreg szülőket minden se-gélyforrás nélkül dobtak ki gyer-mekek az uccára, egy aggasz-tyán fölakasztotta magát, mert a fia egy kopek nélkül elkerget-te, és így tovább.

A Babocsaja Gazetta megdöb-benve sürgeti, hozzanak tör-vényt a családi kötelek rende-zésére és megerősítésére. A ka-szárnyákba bevonuló unjocok között állandó agitáció folyik a szovjet ellen. Dél-Oroszorszá-gban, Európá leggazdagabb bu-gatermő vidékén a kenyérhiány miatt olyan nyugtalanság tá-madt, hogy katonai csapatokat kellett kiküldeni a lázongók megfékezésére. A szovjetujsá-gokban most jelent meg annak bizottságnak a jelentése, ame-lyet a donvidéki zenbányák vi-szonyainak a tanulmányozásá-ra küldtek ki. A jelentés szerint azóta a per óta, amelyben a né-met mérnököket több orosz kol-legájukkal együtt a termelés sza-botálásával vádolták meg, ma sokkal rosszabbak lettek a vi-szonyok, mint amilyenek voltak a per megindítása idejében. A bányamérnök inkább mint kö-zönséges munkások dolgoznak más vidéken, de nem hajlandók arra, hogy fejükkal feleljenek a doni bányák termelésének a e-reedményéért. A jelentés azt ki-lévánja, hogy a berlini intervenció-ra szélnek engedett német mér-nökök „büntársait”, a börtönré- és száműzetésre ítelt orosz mér-nököket engedték szabadon és állították vissza a munkahelyük-re tovább hogy új szakértőket k-gyekezzenek Németországba a helyzet, hogy a gyárakból ki-tóduló munkásság az esti órák-ban nem tud kenyeret vásárl-ni, mert a pékek addigra cse-ekély készletüket már eladták. Maguk a szovjetujságok is meg-döbbennek azon, hogy milyen gyorsan következményekkel jár-nak a családi kötelek ellen in-dított bolsevista agitáció. A Pa-bocsaja Gazetta című vörös uj-ságban írsztó adatok jelentek meg a legutóbb ere vonatkozó-lag. Öreg szülőket minden se-gélyforrás nélkül dobtak ki gyer-mekek az uccára, egy aggasz-tyán fölakasztotta magát, mert a fia egy kopek nélkül elkerget-te, és így tovább.

Mindez a fejtelenség, egymá-nyakára gyülemelő gazdasági za-var hová vezet? Ne mi feleljünk erre a kérdésre, hanem adjuk át a szót Lenin utódjának, Sta-lin elvtársnak, aki legutóbb Moszkvában heves kitérések ke-zepette támada meg a bolsevi-ta párt jobbszárnyát, azt állítva hogy ezek a „mérsekelték” „polgári ideologia képviselői”. Azt vetette szemükre, hogy a mikor enyhíteni kívánják a ka-pitalisták elleni harcot, amikor a tulhajtott ipari fejlesztéstől fé-lik a mezőgazdaság érdekeit, a mikor ellenzik azt, hogy az á-lam tökéletesen monopolizálja a külkereskedelmet, a kapitális-mus visszatérésének a lehető-ség megértsék meg Oroszorszá-gban. „A kapitalizmus visszatér-tése alkalmas-e ma a terület C

nyögni a vizsgálódó borkabátó felé:

— Engedelmes, jámbor k-jóság a' ...
— Aztán mennyire tartja? — kérdezte a vásáros.
— Kétezer ...
— Kettő ezret mondott? ...
Jól hallottam? ... — kérdez csodálkozással.
— Kettőezer. Szekerestől, l-mostól ...

Mert miért tartsa meg a sz-keret, meg a hámoikat? Hogy látásuk mindég a lovakat ju-tassák eszébe ...

Hanem erre már csakugya kibuggyant két hatalmas köm-csepp a kalapalatti szemekből az arc barázdáin lefelé halad elvezett a bajuszrengetegbe Pirult is érte.

— Enyje ... mi eshetett szemembe ...? — törőlgette nagy piros keszkenyővel a kö-nyek utját.

— Kétezer?! Sok a' bátyá — kezdte az ügyeskedést a csiszár — mert nem éppen fogastalanok a jobbsónak a bal. Horgasok.

Hát csak ezt kellett Están-nak hallani. Elfutotta a mé-s akkorát kiáltott, hogy a sz-banforgó lovak is ijedten ka-ták fel fejüket:

— Horgasok a kendé!! ...
— Aztán azzal a határozottsá-gal fordított hátát a vizag-dást újakezdő borkabátos hogy ennek az embernek n-adj. Nem adja, mert nem jó-hát ez a rendje. Alg tudta ki-